

Skriftlig eksamen i engelsk i læreruddannelsen

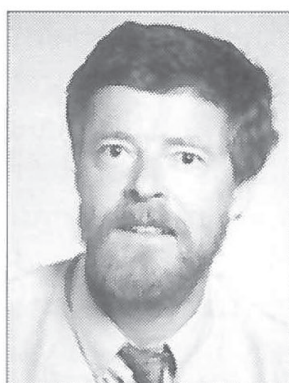
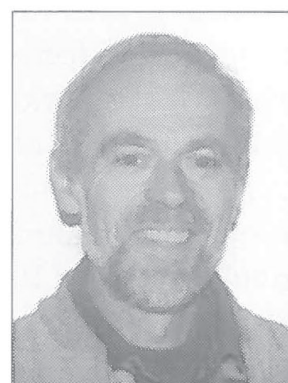

Else Brendholdt

Lektor, cand.mag. Skive Seminarium.
Medlem af opgaveudvalget
(engelsk) 1999-2002.

Tage Øe

Seminarielektor, cand.pæd.
Nørre Nisum Seminarium.
Formand for opgaveudvalget.

Anders Hove

Seminarielektor, cand.mag.
Ribe Statsseminarium/CVU Vest.
Medlem af opgaveudvalget.

I 1992 skete der noget bemærkelsesværdigt i dansk læreruddannelsestradition. Der blev ikke længere udarbejdet fælles skriftlige eksamensopgaver. Der var stadigvæk et krav om skriftlig eksamen, men fremover skulle hvert enkelt seminarium selv sørge for sine egne opgaver. I engelsk tog den faglige forening, SELF, udfordringen op og forsøgte på faglige seminarer at nå frem til fælles retningslinier, men det viste sig hurtigt at meningene var meget forskellige. Derfor endte vi med at have 18 forskel-

lige opgaver. Nogle havde fællestræk, men der var også stor variation. Nogle var meget traditionelt udformet, mens andre viste spændende nytænkning. SELF gjorde en dyd af nødvendigheden og betragtede situationen som en slags forsøgsordning, og tilskyndede derfor til fortsat debat og inspiration, blandt andet ved i hvert nummer af foreningens tidsskrift at trykke et eksamenssæt fra forskellige seminarier, suppleret med det pågældende seminariums begrundelser og erfaringer.

Hertil kom den faglige drøftelse der følger af udveksling af censorer.

Én fælles

Hele decentraliseringen af læreruddannelsen, og herunder også de skriftlige prøver, begyndte imidlertid at give politisk bekymring. Det gjaldt såvel forskellighederne som det faglige niveau. Hvis man fra politisk side havde været parat til at gennemføre en egentlig evaluering, kunne 'forsøgsperioden' måske have ført til virkelig gode og måske endda forholdsvis ensartede lokale opgaver. Men i stedet blev de centralt stillede opgaver genindført med læreruddannelsesloven af 1997. Endvidere skulle der i modsætning til tidligere gives en selvstændig karakter for besvarelsen. De ministerielt udpegede opgaveudvalg fik meget frie hænder til udformningen af opgaverne. Forud for det første rigtige eksamenssæt skulle der dog udarbejdes to modelsæt, der skulle drøftes i de faglige kredse, herunder også i censorkorpset der rummer censorer uden for seminarierne.

Hvad skal engelsklæreren kunne?

I opgaveudvalget for engelsk hilste vi den store frihed velkommen, men måtte jo samtidig erkende at den lagde et stort ansvar på os. Det var nødvendigt med nogle styringsredskaber, og vi brugte derfor en del tid på at opstille de kriterier vi ville lægge til grund for opgaverne. De ville også være en stor hjælp ved drøftelserne af modelsættene. Vi tog naturligvis helt overordnet afsæt i bekendtgørelsen og i liniefagets CKF, altså ministeriets angivelser af de cen-

trale kundskabs- og færdighedsområder. Ligeledes måtte vi se på hvad man som engelsklærer i folkeskolen i dag skal kunne; det vil sige folkeskolens CKF og skriftlige prøver, ministeriets årlige evalueringer m.v. Når vi tager dette - egentlig helt selvfølgelig - udgangspunkt, står vi med det problem at tid og ressourcer, og måske de studerendes forudsætninger, gør det svært fuldt ud at leve op til kravene. Men det løser vi ikke ved blot at indskrænke kriterierne, og slet ikke i en tid hvor der stilles krav om større faglighed.

Selv om der desværre aldrig blev foretaget en egentlig evaluering af de lokalt stillede opgaver, brugte vi naturligvis de erfaringer der trods alt var blevet opsamlet. Et af de træk der generelt syntes at have været en succes, var en tilknytning til emner og tekster man lokalt havde arbejdet med. Dette syntes at være mere befordrende og inspirerende end emner uden en sådan sammenhæng. Der var også udsagn om at tilknytningen gav større seriøsitet i arbejdet med litteratur, samfund og kultur. Disse erfaringer passer jo dårligt med centralt stillede opgaver, men for ikke at tabe dem helt på gulvet kom opgavesættene til at bestå af en større tekstsamling der udleveres 24 timer før den egentlige prøve. Det har efterfølgende vist sig at de øvrige fag har valgt en helt tilsvarende todeling af prøven.

Kriterierne

Som sagt opstillede vi en række kriterier. De blev sammen med de to modelsæt sendt ud til kollegial drøftelse. De blev ligeledes lagt på SELF's

hjemmeside og på Skolekom. I forlængelse af de kollegiale drøftelser har vi foretaget nogle ændringer, men grundlæggende er kriterierne blevet godt modtaget. Her er de som de gælder i dag:

- *Body Culture* (sommer 2000: 12 tekster, 28 sider)
- *Partnership with Parents* (januar 2001: 13 tekster, 32 sider)
- *Beginning Teacher* (sommer 2001: 14 tekster, 45 sider)

CKF (undtagen 1.3/2.3/2.4) danner grundlaget

Prøven er todelt:

- 24 timers forberedelsestid med en udleveret tekstsamling omkring et tema
- 6 timers prøvetid

Vedrørende 24-timers forberedelsestiden:

Det forventes at de studerende anvender forberedelsestiden til grundig læsning af de forelagte tekster, refleksion, sproglig forberedelse samt inddragelse af evt. tidligere bearbejdet stof. Endvidere kan informationssøgning være relevant. Den studerende kan forberede sig sammen med en eller flere medstuderende, men må ikke have kontakt med læreren.

Stikord vedrørende den udleverede tekstsamling:

- Tekster på engelsk fra de engelsksprogede områder
- Tekster på engelsk som lingua franca
- Kan indeholde tekster på dansk
- Fiktion såvel som non-fiktion
- Lyttetekst (evt med udskrift)
- Billeder

Vedrørende 6-timers prøven:

Der stilles tre opgaver der alle skal besvares:

- En ræsonnerende/argumenterende tekst. Opgaven kan fokusere på kultur- og samfundsforhold, herunder litteratur, den kan være didaktisk, og den kan være kombinationer af disse elementer.
- En kreativ tekst.
- En tekst der afprøver sproglig præcision i form af transformation eller kort oversættelse. Transformationer vil være på grundlag af (dele af) udleveret dansk eller engelsk tekst. Oversættelser skal have forbindelse med temaet, enten som et udsnit af allerede udleveret dansk tekst, eller en tekst der først udleveres ved 6-timers prøvens begyndelse.

Der sættes en begrænsning i de enkelte produkters længde. Til gengæld kræves gennemarbejdning af produktet hvad angår indhold, form og sprog.

Hjælpe midler til 6 timers prøven:

- Alle hjælpemidler tilladt, herunder notater fra de 24 timers forberedelse.
- Regler for brug af PC afgøres på det enkelte seminarium.
- Internetopkobling og netkommunikation ikke tilladt under prøven.

Bedømmelseskriterier:

- Dokumentation for forståelse af de forelagte teksters centrale holdninger, meninger og følelser
- Tilpasning til målgruppen
- Bevidst brug af genrer
- Fokusering og vægtning, herunder klar fremlæggelse af synspunkter og argumentation
- Kohærens og kohæsion
- Semantisk præcision mht. register, idiomatik og kollokationer
- Korrekt grammatik, stavning og tegnsætning

Se noten s. 44

Emner og tekster

Emnerne har hidtil været:

- *Child Labour* (modelsæt 1: 16 tekster, 46 sider)
- *The Environment* (modelsæt 2: 11 tekster, 29 sider)

Alle teksterne i et sæt drejer sig om et bestemt emne. Tekster defineres bredt og indeholder blandt andet en hel del billeder og i øvrigt noveller, uddrag af romaner eller drama, digte, non-fiction, herunder reklamer og web-sider. Disse sidste volder lidt problemer, idet de ikke er omfattet af hverken CopyDan-aftale eller lignende. Hidtil har kun modelsæt 2 rummet en lydtekst. Vi vil gerne have lyttetekster med, men har indtil videre måttet bøje os for nogle tekniske hindringer. Vores vision er at hele opgavesættet udsendes på en CD-ROM. Det vil åbne for såvel lyd som film og naturligvis billeder og tekst i en integreret helhed. Problemet er at det forudsætter fuld adgang til computere for alle, både i forberedelsesfasen og ved selve prøven.

Som det fremgår af emneoversigten ovenfor, har omfanget hidtil varieret temmelig meget. Noget af forskellen skyldes at der ikke er tale om normalsider, men blot trykte sider med stor variation i typografi og layout. I de kollegiale drøftelser har det været frem-

ført at opgaverne ikke i tilstrækkelig grad krævede inddragelse af teksterne. Det er klart at man ikke kan inddrage 10 til 16 forskellige tekster i sin besvarelse, men vi har dog ikke planer om at reducere antallet væsentligt ud fra den betragtning at en del af teksterne er til inspiration både hvad angår indhold, form og sprogbrug. Men i øvrigt har vi taget kritikken til os og stiller nu krav om at nogle tekster - enten bestemte eller efter eget valg - tydeligt inddrages.

Modelsæt 2:

A. Reflection and argumentation.

As a teacher of English in the Danish school system, write an article for a website where European teachers promote the teaching of environmental matters across the curriculum in their school systems.

*WHY should the teaching of English also be the teaching of environmental matters?
HOW can the teaching of English also be the teaching of environmental matters?*

Your use of the materials package must be clearly seen in the article.

Use quotes very sparingly.

The length should not exceed 2 pages (5600 characters).

B. Creative Writing.

Imagine that Julia Butterfly (pages 2-11) celebrated her second anniversary as a tree sitter delivering a speech to Luna in which she showed her concern, commitment and determination. Write her speech.

The length should be approximately 1 page (2800 characters).

C. Translation.

As a teacher of English you are involved in planning an exchange visit from a group of foreign pupils. The visit will include field work about environmental matters for both the foreign pupils and their Danish counterparts, and to this end you are asked to send an English translation of the following text to your foreign colleagues:

NATURVEJLEDNING

Formålet med naturvejledning er blandt andet at formidle, at naturen er en helhed af landskab, hav, klima, planter, dyr, historie og kultur, som mennesket indgår i, er afhængig af og påvirker. Et af formålene er også at formidle om naturen i byen og sammenhængen mellem bylivet og miljøet.

Naturvejledningen koster omkring 45 millioner kroner om året. De 17 millioner kommer fra centrale fonde, blandt andet naturforvaltningsmidler, mens de resterende 28 millioner kroner kommer fra forskellige offentlige myndigheders, institutioners og foreningers driftsmidler, hvor naturvejlederne er ansat.

(Søren Olsen, Morsø Folkeblad, fredag den 1. oktober 1999)

Se noten s. 44

6-timers prøven

Ud fra den betragtning at formål og modtager betyder meget for teksternes udformning, og at det skal være naturligt at skrive på engelsk, har vi for hvert opgavesæt angivet en kontekst. Vi tilstræber at undgå kunstige eller indviklede kontekster. Det er måske nok nogenlunde lykkedes i modelsæt 2 herunder, men nogle af de studerende der har brugt sættet som prøvekaniner, har dog kritiseret os for i B-opgaven at lægge op til én bestemt 'politisk korrekt' besvarelse, når vi bad dem identificere sig med en faktisk eksisterende miljøaktivist med meget radikale synspunkter som de absolut ikke delte.

Valgmuligheder?

Nogle af de mest debatterede spørgsmål har uden tvivl været opgavernes karakter og genrekrav, samt hvorvidt der bør gives valgmuligheder. Det har været vigtigt for udvalget at holde fast i at når eleverne i folkeskolen skal kunne skrive i forskellige genrer eller teksttyper, ja, så skal læreren kunne det endnu bedre, og derfor skal de ikke kunne fravælge bestemte opgaver og dermed teksttyper. Det har især været den 'kreative' B-opgave der har vakt bekymring, men også den gamle strid om oversættelse kontra anden form for sproglig præcisionsopgave. Som det kan ses i januar 2001-sættet, har vi forsøgt et kompromis med valgmuligheder inden for B- og C-opgaverne.

Januar 2001:

Context:

Imagine that you participated in the conference in Paris organised by the European Parents' Association (EPA) under the title "Training of teachers on partnership relations with parents" (see Text 2).

One of the purposes of the conference was to "launch a project focusing on the creation of a module to be included in the initial and in-service training of teachers about partnership with parents."

Working groups with participation of parents and teachers were established in order to discuss the content and structure of such a module. As a teacher representative from Denmark you became a member of one of these working groups.

Your working group decided to base your discussion on materials from both real life and fiction, selected by the whole group. (see Texts 1 - 12)

Besides, each group member has selected one text from his own country. (see Text 13)

As a last task each group member was asked to write an individual contribution to be read by the other members in the group.

Examination tasks:

You have **three** writing tasks:

A Partnership with parents (maximum length 2 pages)

Discuss the question "How much should the teacher know about families in order to create a real and constructive partnership with parents?" Your discussion must be based on an analysis of one or two of the family situations in the materials.

B Memoirs of childhood (maximum length 1 page)

You are required

either

to write your own personal memoirs of a decisive incident in your childhood,

or

to write Melinda's memoirs of one of the incidents in "Approximations" (Text 10). Imagine that Melinda is now a grandmother.

C. The Danish contribution

In order to communicate "Børneliv år 2000" (Text 13) to the non-Danish readers, you are required

either

to select a key passage of about 15 lines of the winning mother's entry and translate into English,

or

to write an English summary of the winning mother's entry (maximum length 1/2 page)

hæng. Kriteriet er i øvrigt ændret fra „brug af tekstgenrens konventioner“, i erkendelse af at genrer - ud over det helt banale - ikke er veldefinerede størrelser, men hænger sammen med hvad teksten skal bruges til og hvem den er rettet imod.

Det er måske lidt overraskende at vi angiver maximumslængde for hver opgave, men vi ønsker gennemarbejdede besvarelser og ikke lange, dårligt gennemtænkte og ustrukturerede besvarelser. Det fremgår af bedømmelseskriterierne at vi ønsker at stille lige så store krav til indhold, struktur, genre og semantik som vi traditionelt gør til korrekthed. Vi er overbeviste om at

Se noten s. 44

Bedømmelseskriterierne

Genrebegrebet har givet anledning til nogen diskussion. Det er blevet fremført at uanset hvad vi beder om, så er genren i sidste ende 'eksamensbesvarelse'. Det er måske rigtigt nok, men det berettiger alligevel efter vores mening ikke til at droppe kriteriet om 'bevidst brug af genrer', med mindre man da generelt afviser *make believe*-situationer og -opgaver i uddannelsessammen-

denne vægtning vil påvirke det daglige arbejde, blandt andet i form af bevidst arbejde med skriftsprogets virkemidler og seriøst arbejde med proceskrivning. Kravet om gennemarbejdning kan i øvrigt lettere imødekommes ved brug af PC, og vi håber at dette snart bliver en selvfølgelig del af skriftlig eksamen ved alle seminarier. Da vi har en situation med besvarelser både med og uden brug af PC, ville det være interessant at undersøge om der er kvalitative forskelle.

I det hele taget er der brug for et egentligt evaluerings- og udviklingsprojekt omkring det skriftlige arbejde og eksamen, så fremtidige ændringer i såvel arbejdsformer som eksamen kan baseres på et solidt grundlag. Vi havde i opgaveudvalget gerne set at en begrænset del af censorkorpset tog sig af den skriftlige censur. Det ville medvirke til at bedømmelseskriterierne virkelig slog igennem så der kom en nødvendig ensartethed i bedømmelserne. På en faglig dag i efteråret 2001 skulle omkring 25 seminarielærere bedømme den samme besvarelse. Nogle mente at den var klart bestået, mens andre mente den var lige så klart ikke-bestået. De første begrundede det med at der stort set ikke var fejl i grammatik, stavning og tegnsætning, mens de sidste gjorde opmærksom på at der var alvorlige problemer med alle de øvrige bedømmelseskriterier. Det er en uholdbar situation!

Det forekommer yderst relevant at runde af med at citere folkeskolens fagkonsulent der i ministeriets 'Prøver - evaluering - undervisning 2000' skriver:

„Nogle elever overfører desuden en del uvaner med at udtrykke sig i ultrakorte sætninger og anvender næsten ingen konjunktioner. Her ligger der et stykke arbejde for læreren med at få eleverne til at opfatte forskellen på de forskellige genrer, og at man alt efter form og modtager må variere stillaget. (...) Mange censorer påpeger, at eleverne bør bruge mere tid på at disponere deres besvarelse og sørge for afsnitsinddeling. Hvis eleverne i dansk har arbejdet med strukturering af tekst, skinner det også igennem i deres engelske besvarelser. Det er påfaldende, at der er flere veldisponerede besvarelser med indledning og afslutning, når det er håndskrevne tekster.“

Dette er en opfordring til ikke blot dansklæreren, men så sandelig også engelsklæreren. Og bedst bliver det ved et godt samarbejde. Dette er en vigtig del af alle de kompetencer vi skal give de kommende engelsklærere med i rygsækken.

Note fra redaktionen

Ønskes de vedhæftede tekster i større format er der to muligheder:

- Lav en forstørret kopi på kopimaskinen.
- Gå ind på **Sprogforums** hjemmeside på adressen:
www.dpb.dpu.dk/infodok/sprogforum/spr23/opgaveudvalg.pdf
Her ligger bilagene i en lettere læselig størrelse (som pdf-filer) og kan udskrives.